

כ' שבט ה'תש"פ	כניסת שבת	יציאת שבת
ירושלים	16:49	18:02
ת"א	17:03	18:04
חיפה	16:53	18:03
באר שבע	17:07	18:05

אירלן ששל צהלקו פרשת "יתרו"

פרשת יתרו היא פרשת המאורע המרכזי בתולדות עם ישראל, הלא הוא מעמד הר סיני, מתן תורה ועשרת הדברות. ולכאורה, מתאים היה יותר לקרוא לפרשה זו 'פרשת משה' או 'פרשת מתן תורה'. האם קיים קשר כלשהו בין עניין מתן תורה למעשה עם יתרו שהוקדם לו?

"וְאַתָּה תִּחְזָה מִכָּל-הָעַם אִנְשֵׁי-חֵיל יִרְאֵי אֱלֹקִים, אִנְשֵׁי אֱמֶת--שֹׁנֵי בָעֵץ; וְשִׁמְתָה עֲלֵהֶם, שְׂרֵי אֱלֹפִים שְׂרֵי מְאוֹת, שְׂרֵי חֲמִישִׁים, וְשְׂרֵי עֲשָׂרֹת. וְשַׁפְטוּ אֶת-הָעַם, בְּכָל-עֵת, וְהָיָה כָל-הַדָּבָר הַגָּדוֹל יִבְאוּ אֵלַיךָ, וְכָל-הַדָּבָר הַקָּטָן יִשְׁפָטוּ-הֶם; וְהִקְלָה, מִעֲלֶיךָ, וְנִשְׂאַה, אֶתְךָ. (יח, כא - כב)

חז"ל מפליגים בחכמתו של יתרו ובעצתו למשה, **ובתרומתו הגדולה לבית ישראל**, במה שחידש למנות שופטים ודיינים שיעזרו למשה לשפוט את העם. לכאורה, הרי עצתו של יתרו שטען כלפי משה כי הוא כורע תחת נטל העבודה וזקוק להעמיד לו עוזרים, היא דבר פשוט ומובן לכל אחד, ומה החכמה המיוחדת בזה?

אך באמת דבר גדול תיקן יתרו בישראל! משה רבנו היה יכול לשאת את העם לבדו, שהרי היה איש אלוקים, וגם ישראל העדיפו להישפט אצלו, אבל אז היה נוצר מצב ש**רוב בישראל הוא רק אחד ברור**, גאון וגדול בחכמה כמשה רבנו, וכל הפחותים ממנו, אחד יותר ואחד פחות, שווים כולם להיות תלמידיו, וכמעט לא היה שייך שאדם גריל מן השורה ישאף להתגדל ולהצטיין בתורה וביראה כדי להיות רב ומורה הלכה בישראל.

יתרו בא ולימדנו, שאנשי מעלה ומורה הלכה אינם רק אלו הגדולים ביותר, אלא דרגות דרגות יש בעניין: שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות, כל אחד לפי דרגתו יכול להגיע לגדלות, שכן גדלות בתורה אינה נחלות יחידי היחידים, אלא נחלת הרבים היא.

יוצא מכך, שיתרו לימד אותנו שמכל עשרה יהודים צריך שלפחות אחד יהיה מיוחד בעמו ויקדוש את חייו לתורה ועבודה.

אבל הקב"ה אומר לנו שאצלו המבט רחב יותר; בשעת מתן תורה הוסיף הקב"ה עוד בזה, והתנה איתנו: **"וְאַתֶּם תִּהְיוּ-לִי מִמְלַכַת כְּהִנִּים, וְגוֹי קְדוֹשׁ: אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר תִּדְבַּר, אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל."** (וי, ו)

כשהקב"ה מתבונן בנו ביחס לכל העולם - אנחנו הסגולה וכהני' בתוכם, ולא די שמכל עשרה יהודים יהיה אחד גדול בתורה, אלא שלכל עשרה אנשי העולם יהיה יהודי אחד הלומד, שומר, עושה ומקיים את דברי התורה, ונמצא שכל העם כולו סגולה ובעלי תורה ויראה!

על כן, כובה גמורה וקדושה על כל אחד ואחד מאתנו, להיות איש חיל וירא אלקים, ללמוד תורה הרבה כפי היכולת, ולהתאמץ בעבודת ה' כל הימים, ואז יתקיים בנו הפסוק **"וְהִייתֶם לִי סֶגְלָה מִכָּל-הָעַמִּים."** (מעובד מתוך "תפארת שמשון" על התורה)

"וַיִּתְצַבּוּ, בְּתַחֲתֵית הָהָר." (י"ט, י"ז)

מובא בגמרא (שבת פח.). אמר רב אבדימי בר חסא: מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם.

שאל רבי **חיים שמואלביץ** זצ"ל מדוע כתוב "שם תהא קבורתכם"? לכאורה היה צריך לומר "כאן תהיה קבורתכם", שהרי עמדו מתחת להר, וכדי לקברם היה צריך רק להורידו עליהם?

אלא תירץ ואמר: מונח כאן יסוד גדול בעבודת האדם את בוראו! דרך בני אדם לומר כשיגיעו ל"ישם", כשהמצב ישפטר ויסתלקו המפריעים - אז ילמדו, אז יתפללו. ה"ישם" הזה - הוא בבחינת "קבורתכם", כאן נעוץ כישלוננו של האדם! כי היצר הרע כבר דואג שה"ישם" הזה לא יבוא כ"כ מהר, ולבסוף ימצא האדם את עצמו עומד ריקם ללא כלום. בדחיה הזו הוא מכבה את הניצוץ שנדלק, ומי יודע מתי יידלק שוב.

משפחת אויערבך, החורים של רבי שלמה זלמן זצ"ל, עקרו מדירתם לדירה אחרת, הדירה החדשה היתה מחולקת לשתי יחידות, הם גרו באחת היחידות, ובאחרת גרה משפחה המסיימת את השכירות, שאיננה שומרת תורה ומצוות. כאשר הגיעה השבת הראשונה, קשה היה לרבנית אויערבך להעלות על דעתה שבשכנותה יחללו שבת בפרהסייה, היא לא תצליח להתמודד עם מראות שכאלו.

השבת נכנסה, ולשמחתה, מדירת השכן לא נשמע כל רעש של חילול שבת, אלא שבצהרי היום, יצאה הרבנית אל החצר, והנה היא רואה את השכן יושב עם עט בידו וכותב. היא לא יכלה לשאת זאת, לראות כך מקרוב כל כך יהודי מחלל שבת, ולכן שלחה את בנה הגדול רבי שלמה זלמן שיעשה בחכמתו, למנוע את חילול השבת של השכן.

רבי שלמה זלמן הלך במצוות אמו אל השכן, ואחר שפתח בברכות, בשאילת שלום ובדברי נימוסין, גולל את השיחה עד לנושא החשוב שלשמו הוא בא, והעמיד את השכן על כך שהינו מחלל שבת בפרהסייה. השכן נבהל, הניח את העט מידו והתנצל: "באמת לא חשבתו שגם זה מפריע לכם".

רבי שלמה זלמן, כדרכו לא יצא מיד מבית השכן והמשיך לשוחח אתו מעט, ואז פנה השכן לרבי שלמה זלמן ואמר לו: "דע לך, שאני מאמין בדיוק כמודך, ואם תשאל אותי אם כן מדוע אני מחלל שבת, אספר לך קצת מקורות חיים". וכך גולל בפני רבי שלמה זלמן את סיפורו:

"נולדתי ברוסיה לאבי ואמי שלא שמרו תורה ומצוות, סבתא עוד הדליקה נרות שבת, אבל חוץ מזה לא היה לי כל ידע על יהדות מהי, מלבד צחקוקם של בני כיתתי הגויים שקראו לעברי קריאות גנאי, לא הרגשתי יהודי, ספור חיים" - המשיך השכן - "מתחיל כאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה, הייתי אז בחור צעיר בגיל גיוס, כמובן שלא רצייתי להתגייס, וכי מה לי ולכך שהמלך רוצה לצאת למלחמה, וכי אני צריך למות בשבילו! אבל לא היתה לי ברירה, התגייסתי למורת רוחי. ככל שהמלחמה התגברה, כך גברה גם הסכנה. התקדמנו כל העת לקו האש, ומטחי ירי של כדורים ופגזים שרקו מעל ראשי, הפחד מהמוות היה תמידי, והקושי הגדול היה ההרגשה כי את כל זאת אני עושה בעל כורחי, וללא כל מטרה"

"מסביבי שרתו עוד חיילים יהודים ששמרו תורה ומצוות, ובאחת ההפוגות הבחנתי כי הם מוציאים מכיסם ספר - שרק לימים הבנתי שהוא ספר תהילים - וקוראים בו, ואני רואה" - משתף השכן את רבי שלמה זלמן בתחושותיו - "כי אחר התפילה הם הרבה יותר רגועים ממני, הם מחוֹזְקִים יותר, ורק אני מהלך בחוסר נוחות ובפחד מוות גדול כל כך, הבנתי שהיהדות היא זו שנותנת להם את הרוגע והשלווה הזו, והבנתי גם שזה מה שחסר לי". "קשה לתאר את תחושת הריקנות שחשתי באותם רגעים, בליבי אף כעסתי על הורי שלא לימדוני מהי יהדות. ותוך כדי הרהורים פניתי לקב"ה ואמרתי לו: 'יודע אתה כי אין לי אפשרות לדעת שאתה קיים, לא לימדו אותי. לכן, אם אתה קיים תן לי סימן, והוספתי לבקש, ו'רובונו של עולם, אם ייפול רסיס ויפגע באצבע שלי ולא אוכל יותר לירות ברובה על האויבים, ולא אהרוג ולא אהרג, בכך אדע כי אתה קיים בעולם'.

"אין לי מושג למה התניתי כך, אבל מיד אחר שגמרתי כביכול את ההתניה עם הקב"ה, לפתע עף פגז. מעוצמת הנפילה עפתי אחורה, התמוטטתי, פינתי אוויר לבית החולים, ובבדיקות מצאו שלא נגעתי כלל, מלבד פגיעה באצבע". והשכן הראה לרבי שלמה זלמן את האצבע המשוטקת שלו.

"בוודאי תמה אתה" - המשיך השכן - "מדוע אני נראה כך ואינני שומר תורה ומצוות אחר הסימן המובהק שמסר לי בורא העולם, שהוא נמצא איתי יחד בחזית המלחמה? אענה לך, בתחילה דחית את הכל לאחרי המלחמה. הייתי מתרץ לעצמי שכאן בחזית אין מי שילמד אותי מהי יהדות, כשאצא מהתופת - אמרתי - אלמד ואחזור לצור מחצבתי, אך גם אז דחיתי ופניתי ללימודי מקצוע. כסיים הלימודים, כאשר כבר הגעתי לבית הכנסת, ליבי כבר לא היה איתי, הוא התקרר, השכל לא מנסה בתוכי, אבל הלב כבר לא הרגיש, הוא התקשה, ולכן" סיים השכן את סיפורו - "אני נראה כפי שאני נראה, ואינני שומר תורה ומצוות".

רבי שלמה זלמן סיים את שיחתו עם השכן ושב לביתו. אמו עמדה שם בצפייה ורבי שלמה זלמן סיפר לה את סיפור השכן בכבי ובתרגשות...

סיפור זה סיפר גיסו של רבי שלמה זלמן, **רבי שלום שבדרון זצ"ל** והוסיף שבזאת מובנים דברי המשנה: 'אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה', חז"ל ריחמו עלינו ואמרו 'שמא', כי האמת שאדם שדוחה את ההתעוררות, הוא ודאי לא יפנה, אלא שחז"ל התחסדו אתנו וקבעו 'שמא לא תפנה'.

כי אם נותנים לאדם הזדמנות, חבל להפסיד אותה ולדחות 'לכשאפנה'.

ואומר המדרש (שמות רבה ח'): בעת שתבע פרעה מופת מאת הקב"ה אמר הקב"ה, בדין הוא מבקש, ורק לאחר שנתן הקב"ה מופת אחד, והשליכו איש מטוהו ויבלע מטה אהרן את מטותם, ועדיין לא התעורר פרעה מזה, התחיל הקב"ה להכותו. מכאן שראיית מופת - ואפילו מופת יחיד - חייבת לתת אותותיה באדם. כתוצאה ממנה חייב אדם לשנות דרכיו. אם אינו עושה כן, הרי מעיד הוא על רשעותו, וסופו להיענש...

גם **הסבא מנובהרדוק רבי יוסף יוזל הורוביץ** - שעשה מהפכה בעולם, והקים רשת של ישיבות שגדולי עולם יצאו משם, כמו הסטייפלער ועד השריד האחרון של נוברהרדוק, ר' יענקל'ה גלינסקי שעד לא מזמן עוד היה אתנו - לא נולד הסבא מנובהרדוק!

הוא היה אברך צעיר – בן שלוש עשרה שנים ועוד לו ערף בעל מנחה ומופת, שכל היונה היה דואג לפרנסה, וכמעט לא נשאר לו זמן לעסוק בתורה – כולנו מכירים ויודעים איך זה נראה!

יום אחד הוא רץ לתחנת הרכבת, בדרכו פגש אותו הרב הגדול ר' ישראל סלנטר זצוק"ל, ושאל אותו: יו"ל, יו"ל מה אתה רץ? אמר לו: אני רץ בשביל שיהיה לי ממה לחיות. יש לי אשה, ילדים, חמה, אני צריך לפרנס אותם. הסתכל עליו ר' ישראל בעיניו הקדושות והטהורות, ואמר לו: **יו"ל, ואני חשבתני שיהודי צריך לרוץ בעולם בשביל שיהיה לו עם מה למות!! עם מה לבוא לשם! החיים לא נגמרים פה. פה זה שבעים, שמונים, מאה שנים, כמה בן אדם חי!! שמה זה נצח, שמה זה נצח נצחים!!**

אם אנו היינו שומעים את זה, מה היינו עושים? היינו מתפעלים: וואו, ווארט יפה... היינו משתמשים בזה בשבע ברכות. אבל ר' יו"ל – האלטר מנובהרדוק, היה לו לב – כמו יתרו. הדברים הללו לחדרי ליבו, בקעו נתיבים, והוא אמר: הרביה צודק, ר' ישראל צודק! – עזב את כל העבודה שלו, התחיל במהלך של בטחון, שנה, שנתיים, התבודד ועמל בתורה, ומוזה התחיל כל המהפך בחייו. עד שלבסוף הוא אמר: בתקופה הזאת אי אפשר להתבודד, צריך לדאוג לכלל ישראל, ועשה מהפכה בעולם – הקים רשת של ישיבות, אלפי תלמידים, רבבות.

עשרת הדברות

עשרת הדברות מחולקות לשני חלקים, חמש שבין אדם למקום על הלוח מימין, וחמש שבין אדם לחברו על הלוח משמאל. רשימת הדברות שעל הלוח השמאלי מתחילה מהתביעה האלמנטארית של "לא תרצח", ועד הדרגה המרוממת של "לא תחמוד"! אבל דיברה אחת יש, והיא מקשרת בין הלוחות, הדברה החמישית.

"כָּבֵד אֶת-אֱבֹיךָ, וְאֶת-אִמֶּךָ--לְמַעַן יָרֶכְוּ לָיֶיךָ, עַל הַצֶּדֶקָה, אֲשֶׁר-ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ." (כ', יא)

לכאורה, דיבר שבין האדם לחברו - השייך לחלק המוסר והמידות, אבל מצוי הוא בלוח הראשון, שבין אדם לקונו, אחת לפני הסדרה שבינו לחברו. ומדוע? משום שמצוות כיבוד הורים שייכת לשני החלקים. אומרים חז"ל (קידושין ל', ע"ב): "שלושה שותפים הם באדם: הקב"ה, אביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואמו, אומר הקב"ה: מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני". ומובא בירושלמי, כשהיה רבי יוסף שומע קול רגליה של אמו, אמר: אעמוד מפני שכניה שבאה. ואמרו חז"ל: כיבוד אב ואם הוא אחד מן הדברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

המעשה הבא מובא בספר סדר הדורות (ערך תנאים ואמוראים אות י'): מסופר על רבי יהושע בן אלם שגילו לו בחלום: שמח בלבבך, שהרי אתה וננס הקצב מושבו ומושבך בגן עדן וחלקו וחלקך שווין כאחד. כשהתעורר חשב בלבו ואמר: אוי לי שמיום שנולדתי הייתי תמיד ביראת קוני ולא עמלתי אלא בתורה וכו', ועכשיו שקולים מעשי ותורתך עם הקצב, אמר לתלמידיו, תדעו שלא אכנס לבית המדרש עד שאראה מי הוא האיש ומה מעשיו. הלך עם תלמידיו מעיר לעיר ושאל בשם האיש ובשם אביו עד שבא אל עירו. כשנכנס לעיר שאל איפה גר ננס הקצב? אמרו לו למה אתה מבקש אותו, אתה צדיק וחסיד ולמה תשאל על איש פשוט כמוהו?

אמר להם מה מעשיו? ענו לו, אדוננו, אל תשאל מאתנו כלום עד שתראה בעצמך. שלח את תלמידיו לקרוא לו, והקצב אמר להם מי אנוכי ומי אבותי שרבי יהושע קורא לי? וחשב שהם משקרים אותו ולא הלך. חזרו אל רבי יהושע וסיפרו לו, אמר אלך אני אליו. כשנכנס רבי יהושע אל ביתו נפל הקצב על פניו ואמר: מה יום מיומיים שעטרת ישראל בא לפני עבדו? אמר לו: דבר יש לי לדבר עמך. אמר לו: דבר. שאל אותו: מה מעשך ומה מלאכתך? ענה הקצב: קצב אני ויש לי אב ואם זקנים ואינם יכולים לעמוד על רגליהם, ובכל יום אני מלבישם ומאכילם ורוחץ אותם, מיד עמד רבי יהושע ונשקו על ראשו ואמר לו: בני, אשריך ואשרי גורלך, מה טוב ומה נעים, ואשרי חלקי שזכית להיות חברך בגן עדן.

"לא תחמד בית רֵעֶךָ { ס } לא-תחמד אִשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדוֹ וְאִמְתּוֹ וְשׂוּרוֹ וְחֻמְרוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ." (כ', י"ג).

ובדברות האחרונות (ואתחנן) נאמר: **"ולא תחמד .... ולא תתאוה בית רֵעֶךָ...."** (דברים ה', י"ז) ולמדו מכאן חז"ל (במכילתא) לחייב בשני לאוין על החימוד לפני עצמו ועל התאוה לפני עצמה. ועוד אמרו (שם) שהמתאוה סופו לחמוד והחומד סופו לגזול שנאמר: **"חֶמְדוֹ שְׂדוּת וְנָזְלוּ" (מיכה פ"ב).**

בשובו ארצה באחד ממסעותיו לזיכוי הרבים, הביא עמו **הרב שמשון דוד פינקוס זצ"ל** מצלמה והעניק אותה במתנה לאחת מבנותיו שבבית. משנודע הדבר לאחד מבניו הנשואים, הוא הפציר באחותו להעניק לו את המצלמה שכבר תקופה ארוכה הוא נצרף לה ביותר, כשבפיו נימוק משכנע לבקשה.

"אם את תבקשי מאבא", אמר לה, "הרי הוא יקנה לך מצלמה אחרת כבר בנסיעה הקרובה".

הילדה, שבתחילה סירבה להיפרד מהמתנה היקרה, התרצתה לבסוף ומסרה לידי את המצלמה ובכך לכאורה ירד הנושא מן הפרק. אלא שעוד באותו הלילה קיבל הבן הנשוי טלפון בהול מאבא. בהול כפשוטו וכמשמעו: "האם ידוע לך שעברת על איסור דאורייתא של לא תחמוד?! שאל בחומרה, תוך שהוא מקריא באוזניו את לשון השולחן ערוך: " כל החומד וכו' או כליו של חברו... והכביד עליו רעים והפציר בו עד שלקחו ממנו הרי זה עובר בלא תחמוד..."

תוכן דבריו וקולו חמור הסבר של האב זעזע את לבו של הבן ירא ה', שכמובן מעולם לא עלה על דעתו להיכשל בשגגה בחטא כזה, ובעודו מהרהר אודותיו בעגמה, נשמע קולו של האב מבעד לאפרכסת: "עליך להחליט מיד להחזיר את המצלמה למקומה הראשון".

חלפו מספר שבועות. ערב אחד, כאשר יצא מאופקים בדרכו למסור שיחה, התקשר הרב שמשון זצ"ל לבנו זה, וסיפר שהוא מזדמן לעירו ומעוניין לבקר בביתו. לאחר הדרשה נקש בדלת ביתו של הבן בפנים מחויכות, כשידי נושאות תבילה גדולה ועטופה, ולאחר שהיחנה בעדינות אצל פתח הבית, הפטיר מתנצל שזו ההזדמנות להעניק להם מתנה לרגל כניסתם לדירה החדשה.

בני הזוג הביטו על הארגו, מגביהים את המתנה הגדולה ופותחים את העטיפה. משהורדה עטיפה אחת ואחריה נגלתה עטיפה נוספת, הפטירו בחיך "זה גדול כמו מיקסר, אבל לא שוקל כמותו", ובינתיים המשיכו לקלף עוד ועוד עטיפות (לא התאים לאבא כזה נוסח של מעשה", הם מספרים, "היקונצ'ים הללו לא היו אופייניים, אולם כך מצא במקרה זה לנכון"). הררי עטיפות נערמו להם בפניה, והמתנה עצמה, שכבר הבינו כי אינה גדולה כפי שחשבו בוששה מלהגלות. והנה – עטיפה מקורית של חנות באמריקה, שמשם שב אך לפני יומיים, נושאת בחובה אריזת קרטון קטנה, שבתוכה נחה לה בשלווה... מצלמה, וזה לזו שהוחזרה זה מכבר לאחות. "זו מתנה עבורכם", הכריז בחגיגות, והחיוך הפך לדמעות של התרגשות. אולם, החרדה מפני ה"לא תחמוד" בטלפון הלילי הוא עתידה להדהד באוזניו של בנו גם לאחר שהמצלמה תבלה ואיננה.

אל תקטע את השרשרת

ארבעה אנשים ייצגו את מדינתם במרוץ השליחים באולימפיאדה. כל אחד מהם עמד במרחק של מאה מטרים מחברו. בידו של האצן הראשון היה מוט קטן שאותו הוא היה אמור למסור לחברו וחברו לחברו עד לאצן הרביעי שצריך לחצות את קו הסיום כשבידו המוט.

שריקת הפתיחה נשמעה, האצן הראשון רץ בכל כוחו עם המוט, כעבור מאה מטרים מסרו לחברו שרץ מאה מטרים ומסרו לאצן השלישי. האצן השלישי מיהר אל האצן הרביעי והאחרון. כשהגיע אל האצן הרביעי, סירב האצן לקבל את המוט. "קח את המוט מהר, אנו מפסידים במרוץ זירו אותו חברו. "עזוב אותי! אין לי כח לרוץ..." השיב האצן הרביעי, והקבוצה הפסידה במרוץ...

"אָנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא-יְהִי לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים, עַל-פְּנֵי." (כ', ב')

עשרת הדברות נכתבו מתחילתם ועד סופם **בלשון יחיד**. בכך התורה הורתה לנו, שכל אחד ואחד מישראל צריך לומר לעצמו: "בשבילי ניתנו עשרת הדיברות, עליי מוטלת החובה לקיימם".

אמר ה"**חזקה מלובלין**": "לשון היחיד שבעשרת הדיברות נועד לומר לכל אדם בישראל: גם אם כל העולם כולו יסור חלילה מדרך התורה, זכור! לך אישית ניתנה התורה, ואתה לא תלך אחריהם..."

אברהם אבינו החל ב"מרוץ השליחים" כשהכיר בבואה עולם וקיבל עליו את תורתו. הוא רץ עם מוט התורה ומסר אותה ליצחק שמסר אותה ליעקב, וזה מסרו לשבטים שמסרו למשה ואהרן שמסרו ליהושוע, לשופטים, לנביאים, לתנאים, לראשונים, לאחרונים, שמסרו אותו לדור שלנו - לכל אחד ואחת מאתנו...

מוט התורה נמסר לך ואתה אומר: "אין לי כוח, לא מתאים לי, כבד עליי..." מניח את המוט ובכך מנתק את המשך השרשרת, קוטע את המרוץ ומביא כיליון לך, לזרעך ולעם שלם... (הרב יונתן בן משה)

התורה ניתנה בלשון יחיד כי היא שייכת לך! לכל אחד ואחת בנפרד, אתה הממשיך של המסורת, בלעדיך לא יהיה רצף, בלעדיך לא יהיה קיום לעם ישראל ולתורת ישראל. כל המהות של כל אחד ואחת מאתנו הוא להיות שליח טוב, שליח להמשיך את מסורת ישראל.

יש לך מחויבות גדולה, אתה נושא את הלפיד של בורא עולם, לך בגאון, יש לך זכויות רבות, אתה ממשיך את סבא שלך שהמשיך את סבא שלו, התורה ניתנה לך, רוץ עם הלפיד ומסור אותו גם לזרעך עד שזה יגיע לקו הסיום - אל הגאולה...

לע"נ אסתר מזרחי בת יחזקאל וכתון ז"ל
נלב"ע ב' טבת ה'תשפ"ט. ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ ר' יצחק ב"ר נסים מזרחי ז"ל
נלב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.